

Pracovně lékařské služby, jedna z možných odpovědí na nedostatek pracovníků na trhu práce.

V Praze 23.1.2025

MUDr. Vít Kandrna

Rehabilitační klinika, Fakultní nemocnice Brno Bohunice

Lékařská fakulta Masarykovy univerzity v Brně

Obsah

- Osoby se zdravotním postižením (OZP) – nevyužitý půl potenciálních zaměstnanců.
- Osoby v pracovní neschopnosti – nevyužitý půl potenciálních zaměstnanců.
- Kazuistika 1 – Návrat pacienta po operaci ploténky do pracovního procesu ČR vs UK.

OZP/ PN potenciální zaměstnanec

Nudná fakta na úvod

Počet ekonomicky aktivních v ČR (2022)

- Celkem: 5311 tisíc
- Muži: 2940 tisíc
- Ženy: 2370 tisíc

Z toho v daný okamžik na **pracovní neschopnosti v průměru**

- Celkem: **285 tisíc lidí**
- Průměrná délka pracovní neschopnosti **26,3 dne** (včetně dnů klidu a státních svátků).
- Zdroj: Český statistický úřad (2021)

<https://csu.gov.cz/produkty/prumerna-doba-na-neschopence-loni-opet-klesla>

- Ve Velké Británii zaměstnavatel platí až **28 TÝDNŮ PRACOVNÍ NESCHONPOSTI**.

OZP / PN potenciální zaměstnanec

Nudná fakta na úvod

- ID I.: 175 tisíc (65%)
- ID II.: 77 tisíc (50%)
- ID III.: 163 tisíc (30%)
- Celkem: **415 tisíc** (6,5% osob ve věku 18-64 let)

- Zdroj: Český statistický úřad (2021)

<https://www.czso.cz/csu/czso/vydaje-na-invalidni-duchody-loni-presahly-50-miliard-korun>

OZP/ PN potenciální zaměstnanec

Nudná fakta na úvod

Půl potenciálních zaměstnanců

OZP (ID I. –III.):

100 tisíc (hrubý odhad)

Lidé v pracovní neschopnosti:

200 tisíc (hrubý odhad)

Celkem:

300 tisíc

OZP/ PN potenciální zaměstnanec

Standardní požadavek zaměstnavatele na zdravotní stav zaměstnance před návratem do práce po úrazu / nemoci.

- 95-100% zdravotní stav ve vztahu k pracovní pozici.
- Zdroj: (**individuální zkušenost** na základě rozhovorů s pacienty v rehabilitační ambulanci FN Brno)
- „Vůbec jsem se o tom se zaměstnavatelem/HR nebavil“.
- „Vůbec jsem se o tom nebavil s pracovním / závodním lékařem“.
- „Vůbec nevím, že máme závodního lékaře“.
- „Chtějí po mě, abych se do práce vrátil, až budu schopen vykonávat své povinnosti bez úlev“.

Kazuistika 1

Návrat do práce po operaci meziobratlové ploténky

■ Základní informace o pacientovi

- Muž, doposud zdráv.
- 52 let.
- Herniotomie L5/S1, bez komplikací.
- Obsluha stroje vyrábějící polotovary pro automobilový průmysl.

United Kingdom (2009)

Soukromá klinika pracovního lékařství, Newcastle upon Tyne / Teesside

Kazuistika 1

Návrat do práce po operaci meziobratlové ploténky

■ Základní informace o pracovní pozici

- Operátor výroby ve společnosti vyrábějící polotovary pro automobilový průmysl.
- Práce **ve stoje 75%**, práce **v sedě 25%**, ovládání 2 různých strojů ve dvou krocích (mačkání čudlíků + přesun obrobku).
- Přesun polotovaru **2-10Kg** mezi jednotlivými stanovišti
 - Zvednutí obrobku z podavače 1. stroje.
 - **Sklon k opakovaným zvedáním v rotaci trupu** za účelem zkrácení doby nutné k manipulaci (denní norma).
 - Přenesení obrobku k druhému zařízení.
 - Uložení předmětu do podavače 2. stroje.

Kazuistika 1

Návrat do práce po operaci meziobratlové ploténky

■ Standardní návrat do práce po operaci vyhřezlé ploténky - Česká republika

- Den 0 (nula) Herniotomie L5/S1
- Den 30 Vyšetření RHB lékařem
- Den 60-90 RHB léčba (za hospitalizace, ambulantně)
- Den 90-150 Komplexní lázeňská léčba v indikaci VII/11
- **Den 180** Návrat do práce

Kazuistika 1

Návrat do práce po operaci meziobratlové ploténky

■ Standardní návrat do práce po operaci vyhřezlé ploténky – Velká Británie

- Den 0 (nula) Operace meziobratlové ploténky L5/S1
- Den 30 Vyšetření pracovním lékařem (occ. health physician)
- Den 40 Zhodnocení pracovního místa
- Den 60 Zpráva OHP včetně popisu možných úprav / zlepšení pracovního místa.
- Den 60-90 Rehabilitační léčba
- **Den 70** Návrat do práce s vyloučením potenciálně nebezpečných aktivit (se souhlasem operátora)*

*Položení relevantních otázek operátorovi / neurochirurgovi ohledně návratu do práce bylo na zodpovědnosti pracovního lékaře (Occupational Health Physician).

Kazuistika 1

Návrat do práce po operaci meziobratlové ploténky

▪ „Reasonable adjustments“ (přijatelné úpravy pracovních povinností) Velká Británie

- Den 60-90 „Povinné rehabilitace“ k posílení hluboké vrstvy zádových svalů, škola zad, ergonomie práce.
- Den 70-90 Implementace technických úprav, které umožnily zaměstnanci provádět i potenciálně nebezpečné aktivity.
- Den 100+ Postupný návrat k běžným pracovním povinnostem pod dohledem manažera / occ therapist / ergonomu.
- Den 130-180 Revize případu pracovním lékařem (návrat na původní pozici bez významnějšího omezení).

Kazuistika 1

Návrat do
práce po
operaci
meziobratlové
ploténky

- Implementace technických úprav

Co si z případu můžeme odnést?

- Zahraniční zkušenosti ukazují, že **HR ve spolupráci s pracovním lékařem / nasmlouvanými externisty** mohou sehrát zásadní roli v urychlení návratu zaměstnance se zdravotními potížemi do práce.
- Snaha firem zaměstnat lidi se zdravotním postižením s odpovídajícími úlevami je v UK do značné míry **vynucena legislativou**. (Disability discrimination act 1995).
- V některých případech je to **jediná možnost, jak si udržet v práci zaměstnance** se specifickými (nenahraditelnými) znalostmi a zkušenostmi.
- Je možné tímto způsobem „šáhnout“ do 300 tisícového půlu potenciálních zaměstnanců a ve spolupráci s **pracovišti pracovního lékařství** návrat do práce výrazně potencovat.
- Jak to máme ale udělat? Už teď máme málo lidí a nevíme kam dříve skočit?

Odpověď pro české zdravotnictví

Zredukujte administrativu. Ve Velké Británii jsem hodinu práce dělil mezi odbornou klinickou práci a administrativou v poměru **3:1 ve prospěch klinické práce**.

V ČR je poměr obrácený **3:1 ve prospěch administrativy**.

Poděkování
na závěr

Děkuji za pozornost.

Dotazy rád zodpovím v rámci diskuze nebo na:
Kandrna.Vit@fnbrno.cz

